

Українське козацтво у битвах і походах

Історія України 5 клас
Підготувала Мішина О.А.

Завдання уроку:

- **Познайомити учнів з виникнення українського козацтва та його боротьбою проти Речі Посполитої;**
- **Показати роль Б.Хмельницького у боротьбі українського народу проти Речі Посполитої;**
- **Формувати в учнів вміння показувати на карті події Національно – визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої; використовувати писемні історичні джерела для складання розповідей про життя козаків на Запорозькій Січі; складати план до тексту підручника у формі запитань; висловлювати ставлення про історичні події, явища та діячів, що пропонуються для вивчення на уроці.**
- **Виховувати в учнів повагу до історичних діячів, які боролися за незалежність України.**

Учні мають навчитися:

- Пояснювати і застосовувати у власних висловлюваннях поняття «козак», «запорожець», «Запорізька Січ», «республіка», «Національно – визвольна війна», «Військо Запорізьке»;
- Називати і характеризувати, використовуючи писемні історичні джерела гетьмана Війська Запорізького Богдана Хмельницького;
- Показувати на карті події Національно – визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої;
- Використовувати писемні історичні джерела для складання розповідей про життя козаків на Запорозькій Січі;
- Складати план до тексту підручника у формі запитань;
- Висловлювати ставлення про історичні події, явища та діячів, що пропонуються для вивчення на уроці.

План уроку

- **Хто такі козаки?**
- **Чому в середині 17 століття розгорілася Національно – визвольна війна?**
- **Хто її очолив?**
- **Чому Національно – визвольну війну під проводом Б. Хмельницького вважають найвизначнішою подією козацької доби?**

Опорні поняття і дати уроку

- Опорні поняття:
 - Козак;
 - Запорожець;
 - Запорізька Січ;
 - Республіка;
 - Національно – визвольна війна;
 - Військо Запорізьке;
 - Гетьманщина;
 - Клейноди.
- Опорні дати:
 - 1489р. – перша писемна згадка про козаків;
 - 1648-1657рр. – національно – визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої;

**Микола
Самокиш**

«Бій Максима Кривоноса з Яремою Вишневецьким», 1934р.

- 1. Хто, на вашу думку, зображений на картині художника М.Самокиша?**
- 2. Чому М.Самокиш присвятив свою роботу козацькій добі?**
- 3. Що треба було знати художнику, щоб створити таку картину?**
- 4. Звідки М.Самокиш міг про це дізнатися?**

Актуалізація опорних знань

- Хто такі козаки?
- Коли на території України з»
являється така група населення як
козаки?

 Кордон Речі Посполитої на 1569 р.
 Землі, передані у 1569 р. від Великого князівства Литовського до Польського королівства
ВОЛИНЬ Українські землі

Дмитро Вишневецький.

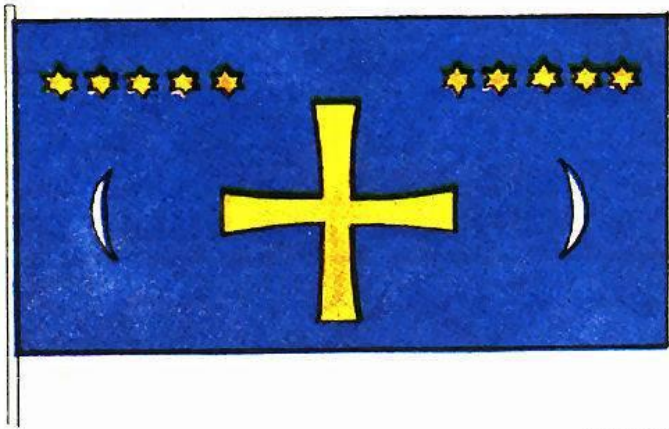
- ❖ Назва «Запорозька» виникла від того, що козацька фортецю знаходилася на р.Дніпро за порогами.
- ❖ Назва «Січ» походить від того, що козацькі фортецю будувалися із січених дерев»яних колод – січі.
- ❖ Засновник першої Хортицької Січі – Дмитро – Байда Вишневецький.
- ❖ Основні питання життя козаків розглядалися на радах.
- ❖ На Запоріжжі існувала козацька республіка.
- ❖ Козаки обирали козацьку старшину.

Робота з літературним джерелом

Козаки голосували.
Шапки догори кидали.
Кошового обирали
Мудрого і сильного.
Козаченька вільного.
Шапки високо летять,
Хлопці голосно галдять.
Ну, а ми галдіть не будем.
Все, що знаєм, не забудем.

- Яким чином відбувались вибори кошового на Січі.

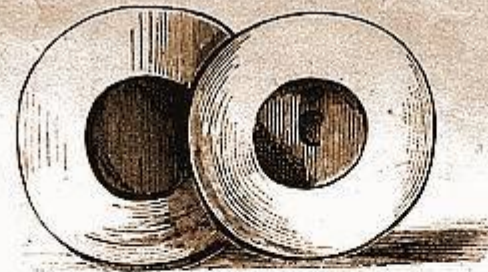

Клейноди – символи козацької влади

Козацький прапор

Бунчук

Печатка

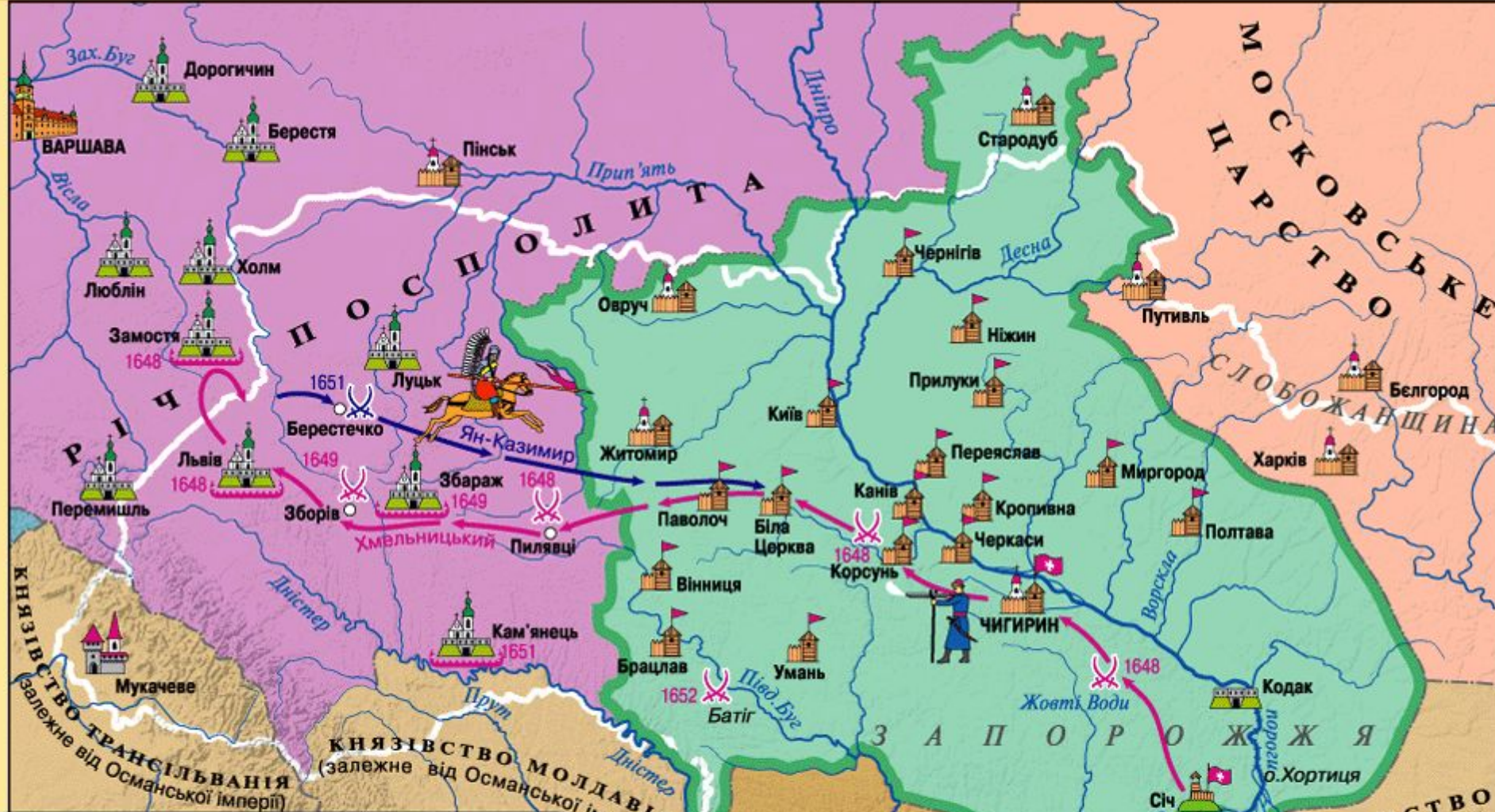
Булав

Литаври

- Опрацювати пункт 2 § 14 підручника і визначте:
1. Які причини Національно – визвольної війни українського народу в середині 17 століття?
 2. Коли почалася Національно – визвольна війна українського народу проти Польщі?

1648 ✂ - Місця і роки битв перемоги козацьких військ

1651 ✂ - Місця і роки битв перемоги військ Речі Посполитої

- Облоги міст

- Кордони Української козацької держави на 1654 р.

- Резиденція гетьмана України

- Центри полків

ОСМАНСЬКА ІМПЕРІЯ

КРИМСЬКЕ ХАНСТВО (залежне від Османської імперії)

АКЕРМАН

ОЧАКІВ

ПЕРЕКОП

ЧОРНЕ МОРЕ

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

Опрацювати текст підручника (с.116 – 118) та складіть план у формі запитань.

ПЛАН.

1. Де відбулася перша битва Національно – визвольної війни?
2. Як називалася новоутворена козацька держава?
3. Як управлялася козацька держава?
4. На які адміністративні одиниці поділялося Військо Запорізьке?
5. Як припинила своє існування козацька держава?

Виберіть речення, у яких ідеться про Б. Хмельницького.

- 1. Підняв повстання на турецькій галері, оспіване у народній думі.**
- 2. У 1648р. очолив Національно – визвольну війну.**
- 3. Спорудив на Дніпрі фортецю – першу Запорізьку Січ.**
- 4. Його діяльність протягом першого року війни сприяла утворенню Української козацької держави.**
- 5. Був керівником козацької держави – гетьманом, маючи найвищу владу в ній.**
- 6. Будував Кодацьку фортецю, був автором книжки «Опис України».**
- 7. Автор літопису, у якому оповів про найважливіші події з історії Національно – визвольної війни.**

ВІЛЬНА ЛЮДИНА

ВОЇН

КОЗАК ?

СІЧОВИК

ОБОРОНЕЦЬ

Закріплення

- Чому Запорізьку Січ називають козацькою республікою?
- Як називалася козацька держава?
- Хто став засновником козацької держави?

Домашнє завдання

- **Опрацювати § 14**
- **Виконати письмово завдання 2, 4 (с.99)**